

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

1. Certam futurorum contingentium scientiam, in proprio Dei sensû esse
authoritate probatur.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

tionem suscipiet, quæ à non decernente ad decernentem denuo in tempore transeat. Rursus, cum contingens transiit, & præteritum absolute non sit, æque pure futurum non est, tam eius scientia, quam decretum illud supponens cum eo transibunt, æritque utrumque absolute in Deo defectibile, ac subinde Deus à scientie contingens, ac decernente ex eius absolute scientia in non scientem, ac non decernentem mutabilis. Accedit demum Deum esse purum actum, nec posse esse in potentia ad actum aliquem suum, ut fuisset antea tota æternitate, si contingens, quod nunc primo est, nunc etiam primo cognosceret, & decretum nunc primo conciperet.

1. Respondent Herize supra, & docti Recentiores, non esse demonstrabile ratione pure naturali Deum non posse incipere denuo in tempore cognoscere contingens, quod nunc primum absolute est, ac proinde nunc primum est verum absolute, & cognoscibile obiective, ut posset Eternus respondere, neque enim Dei immutabilitas eundem naturæ lumine est; sed solum ex fide, ac proinde fides solum convincit de se. Addit Herize iuxta suam Valquii, & Arubalis, ac aliorum sententiam de confirmatione decreti, ac scientiæ liberæ Dei per extrinsecam comotam, nihil scientiæ, aut decreti liberi Dei intrinsecum, & perfectum ipsius incipere in tempore: neque proinde in illa intrinseca perfectione Deum mutari, aut denuo acquirere illam: tum, quia, quod denuo advenit certum comotum est: tum, quia scire, quod scibile non est, perfectio esse non potest, cum sit potius cuncta, & prolixè aperta repugnantia, in primis satis ordinis nostræ conclusionis erit, si certo & infallibiliter ex fidei principiis evincatur. Secundo: quod ait Herize quod extrinseca comotum, ipsa intrinsecum scientiæ, & voluntatis liberæ, & vitalis diuine constituent, eundem est saltem: ut controu. 4. de libertate decretorum agentes ostendimus.

2. Si autem constituent liberos illos actus extrinsecos tanquam termini connotationis intrinsecos actibus liberis, præter alias difficultates, non soluitur difficultas. Nam illa connotatio intrinseca Dei, vel potest esse absque actuali absolute existentia de præsentis contingens pure futuri: vel non? si nequit esse absque illa: iam in tempore incipit aliquid intrinsecum Deo, ac proinde quoad intrinsecum mutabitur: si potest esse absolute sine illa cognosceret, & decerneret ab æterno futura contingentia Deus, & eorum scientia decerneret, ut contendimus. Secundo: cum constitutio hæc actuum liberorum Dei ab Herize, etiam postus fidei principiis, adstruatur, inquiri: an ex ea probabiliter saluetur immutabilitas Dei, quoad intrinsecum, quæ solum est de fide, vel non saluetur: si saluetur et fide adhuc quod scientia, & decreta Dei in tempore non incipiunt, ac proinde quod Deus mutari intrinsecus, quoad illas etiam, nequeat, certo concludetur pro scientia contingentium, & decreti in tempore incipientibus: si non saluetur probabiliter, erit solutio inde petita improbabili: quare ex immutabilitate Dei in suis actibus, etiam liberis, demonstratio tenebit. Denique ex demonstrationibus secundæ, & tertiæ veritatis, & cognoscibilitatis obiecti futuri contingens, ipsam intrinsecam eundem confirmatur solutiones omnes præsentis demonstrationi ab Herize, & doctis Recentioribus adhibita: quæ in opposito principio, ut patet, male fundantur.

3. Obiectionibus fiet satis q. 7. propiori sede: solum respondeo hic: Dignum Thomam, & Philosophos asserere sepe, esse, ut verum conuenit, unde inferunt aduersarij, id quod actus non est, sicut absolute non est actus, non esse absolute verum, seu cognoscibile obiective: cæterum verum conuenit cum ente non est veritas obiectiva, sed positiva soliditas essendi absque qua plura veritatem obiectivam, & cognoscibilitatem habent, ut patet in negationibus, & entibus rationis, quæ cognoscibilia, & vera obiectiva sunt: quare, sicut futura non habent veritatem cum ente conuenientem, seu positivam essendi soliditatem nisi quando actus sunt, obiectivam tamen cognoscibilitatem, & veritatem, quam habent ea etiam, quæ nunquam sunt, esse possunt, habebunt. Insuper idem Sanctus Thomas dum ait in 1. d. 38. ad 2. Futurum contingens non est determinate verum antequam Christioph. de Ortega, de Deo Vno, Tom. 1.

fiat, quia non habet causam determinatam: sed dum est in actu est determinate verum: nihil contra nos docet, illud quippe antequam non significat antecessionem temporis, sed naturæ, & causalitatis: dum scilicet est in potentia suæ causæ, id quod satis expressit Sanctus Doctor termino illo quem opposuit. Sed dum est in actu, qui respondet termino est in potentia, quem illo adverbio antequam fiat explicauit. Deinde idem ratione subiuncta explicuit: quia non habet causam determinatam, quod non ad prioritatem, & posterioritatem durationis, sed naturæ, & causalitatis spectat, locumque in contingentibus actu existentibus de præsentis habet, quæ nec de præsentis causam determinatam ad eorum esse habent: & tamen quia in se in actu, nec solum in potentia, sunt, quia in actu sunt, determinate sunt pro hac duratione de præsentis: id quod etiam habent futura, & præterita, contingentia suis quæque durationibus, quibus in actu fuerit, vel erunt: ut diximus certam. a. & de se patet.

QVÆSTIO VI.

An contingentium futurorum cognitio propria Dei sit?

STENDIMVS hæc futurorum contingentium scientiæ Deo competere: nunc vero an ita ad Deum pertineat, ut nulli alteri, nisi ex eius dispensatione, & reuelatione possit competere: ac proinde, ita in Dei propriis eorum præscientia numeretur, ut iure naturæ suæ nulli alteri sue Angelo, sue homini competat quæritur: loquimur autem de scientia, siue præscientia certa, & infallibili: quia nos etiam late sumptam scientiam pro opinatiua coniecturali, & moraliter certa de illis, futurorum contingentium scientiam habere posse indubitatum est.

CERTAMEN I.

Certam futurorum contingentium scientiam in proprio Dei censu esse auctoritate probatur.

1. Hæc in egregiam nauauit operam noster Ruiz d. 22. a. sect. 3. Primum testimonium est Eccles. 7. quis ei poterit indicare quid post eum futurum sub sole sit? Ad quæ Olympiodorus. Hæc auctoritas omnem funditus euerit diuinandi superstitionem. Nullus enim mortalium certam futurorum scientiam consequi potest. Itai. 41. Annuntiate quæ ventura sunt in futurum, & sciemus, quia Dy estis vos: & infra: quis annuntians ab exordio, ut dicamus insus es? Ad quæ Hieron. ubi Apollo Delphicus, & Loxias, Deliusque, & clarus, & cætera idola futurorum scientiam pollicentia &c. cur de Christo nihil potuerunt predicere, nihil de Apostolis eius, nihil de ruinis, & abolitione templorum? si ergo suum interitum non potuerunt predicere, quomodo aliena, vel mala, vel bona potuerunt annuntiare? quod si aliquis dixerit multa ab idolis esse prædicta: hoc sciendum: quod semper mendacium iunxerint veritati: & sic sententias temperant, ut, seu boni, seu mali quid accidisset utrumque posset intelligi. Vt est illud Pyrrhi Regis Epirotarum. Aio te Eacida Romanos vincere posse: & Cressi: Cressus transgressus Halim maxima regna perdet.

2. Pergit infra Itai. capite eodem: Quis annuntians ab exordio, ut sciamus, & a principio, ut dicamus insus es? non est neque annuntians neque predicens? Ad quæ ita interpretatur Hieronymus: quæ ego iuxta consuetudinem prophetalem scisse me dico: quasi iam præterita sunt, vel (iuxta Symmachum) futura polliceor, nullius demonum, & idolorum potest predicere: & Cyrill. Alex. 4. in

4. in Hic. c. 41. ex hoc. huius loco sic futuri divina. & infallibilis gloria proprium. & peculiare est. omnia scire, nihil prorsus ignorare, neque praeiorum, neque instantium, neque futurorum: & paulo post: veniant itaque qui putantur ab his esse Dei: annuntient, quae contingere dicant prius & nouissima & ventura: cognoscemus enim tunc, quod dñi sint: verum, inquit, non potestis annuntiare. In quam sententiam plura multo subnequit idem Cyrillus proxime citatus circa eiusdem capitis finem.

3. Idem Hic. c. 44. sub init. Ego primus, & nouissimus, & absque me non est Deus quis similis mei dñi vocet. & annuntiet, & ordinem exponat mihi, ex quo constitui populum antiquum, ventura, & quae futura sunt annuntient eu. Quae Hieron. ista periphrasi interpretatur: quis similis mei est? vocet ea quae non sunt, quasi sint (nempe iuxta id de Roman. 4. & exponat ordinem creaturae meae, quae cuncta ratione libauerim ex quo feci hominem super terram. Nec solum vult, sed quare etiam futurorum scientiam. Atque in eadem Hic. verba ita scribit Cyrill. Alex. 4. in Hic. orat. 2. colum. 4. Deo enim natura conuenit omnem habere etiam praeiorum, & futurorum notitiam: si nemo reperitur in falso nuncupatus Dñi, qui hoc sit consecutus, eos, qui cognitione divina praediti non sunt, Deos non esse obsecrum non est. Addit eodem cap. 44. Hic. Ego sum Dominus, &c. irrita faciam signa diuinorum, & aruolos in furorem vertens: super quibus praeter alia in eandem sententiam Cyrill. loco proximo ait: falsa diuinationes passim, & impostura, ac fuci demoniorum, quae scire se fingebant: & praenuntiare posse futura: cum nihil quidquam vel dicentes, vel sciunt.

4. Sextum testimonium Dan. 2. Respondentes Chaldaei coram Rege dixerunt: non est homo super terram, qui sermonem tuum Rex possit implere &c. exceptis Dñi, quorum non est cum hominibus conuersatio. Vbi Hieron. Constituitur Magi, constituitur Arioli, & omnis scientia secularis literaturae praescientiam futurorum non esse hominum, sed Dei. Ex quo probatur Prophetas Dei spiritu locutos, qui futura cecinerunt, eidem vero Regis interrogationi inferiorius respondet his Daniel. Myserium, quod Rex interrogat sapientes Magi, Arioli, & Haruspices non queunt indicare Regi: sed est Deus in calo reuelans mysteria, qui indicauit tibi Rex Nabuchodonosor, quae ventura sunt nouissimis temporibus. Ad quae Hieronymus, Tollit Regi prauam suspensionem, ne humana astimet inueniri posse solertia: quod Dei notitia reseruatur. Ibi etiam Theodoretus, Deum esse asseruit arcana reuelandi Magistrum. Et adiecit: in calo: is dñs, qui deorsum versantes colerentur, eiecit. Et quidem singulari nomine, Deorum qui non sunt, expellit multitudinem: eo vero quod in calo degere ipsum dixit, eos, qui deorsum viderentur, non esse Deos ostendit.

5. Septimum testimonium Ioan. 13. A modo dico vobis prius quam fiat, ut cum factum fuerit credatis, quia Ego sum: cuius hanc periphrasim, & interpretationem dedit Cyrill. Alex. 9. in Ioan. c. 11. Dico igitur a modo vobis, ut cum factum fuerit exitum rerum videntes illum me esse credatis, qui nihil falsi, nihil vanum proferre soleam, & quem scriptura venturum praenuntiavit. Octauum testimonium Ioan. 16. sub init. Haec locutus sum vobis, ut cum venerit hora eorum reminiscamini &c. Ad quae Chrysost. homil. 26. post med. ex his & reliqua credetis. Neque dicere poteritis me ad gratiam loqui, aut, ut vos fallam: neque enim decipitur, quae mendacii argui possent praediceret: ideo praedixi, ne in non expectata incidentes perturbaremini: ac etiam ne non prauidisse futura dicere. Rufus idem Homil. 18. in Ioan. ad illud Ioan. 1. Tu vocaberis Caphas, ait: Prophetiam maxime Dei opus esse, quod neque daemones imitari possunt. Et Hieron. ultra recitata comm. in Hierem. ad id c. 23. Et tulit Ananias, ait: demonstrari nequaquam Prophetas suo tantum arbitrio loqui: sed domini voluntate: maxime de futuro, quod solius Dei notitia est: inde celeberrima, & vulgarissima sententia illa Tertulliani 4. contra Marcionem c. 25. & contr. Prax. c. 19. ex testimonio dato Hic. 44. & c. 20. Apolog. aduersus gentes, ubi habet: idonum opinor testimonium diuinitatis veritatem diuinationis.

6. In eandem sententiam scribunt Orig. 7. cont. Celsum colum. 4. Diuini sermonis character est futurorum

praedictio. Ac sibi consonans 4. Petiarch. c. 2. circa finem ex loco recitato Hic. 41. docens eiusmodi scientiam, non solum humana, sed nec diuiniore scilicet Angelicae naturae vlli: imo nec, quae creata demum, ut competere: Clem. Alex. 2. Stromat. verius med. ait, quaecumque fore Prophetas praedicunt, prius a Deo cognita, & manifestata esse, & lib. 6. vetus, & circa, & post. med. Proprium Dei esse dicit futurorum cognitionem per fidem communicare iuxta illud Sap. 8. Signa, & monstra fecit, antequam fieri. Et sine, ac lib. 7. post init. gentium diuinos, & Poetas fatidicos, eorum, quae praesagia, uti falsas fabellas irridet. Idem de demonum, & fatidicorum vatum oraculis censet Iustin. M. Apolog. 2. ante, & post med. & q. 81. ad Orthodoxos, & q. 146. Quorum, ait, dñi non sunt dñi, horum, ne vires quidem, sunt veritatis Prophetas: nec eorum praedictio inuitabilem, ac verum habet euentum: ut enim procul absint a vera diuinitate, si & a futurorum praenotione, & q. 19. ad Gent. Futurorum praedictio est anima, quae à diuino spiritu illuminatur ad cognitionem verum haecenus incertarum. Athanasius in vita sancti Antonij post medium de demonum praesag. Nos enim ea, quae nondum fieri coepit sunt (scilicet naturali causarum suarum ordine in Deus impediatur) referunt: quia Dominus solus conscius est futurorum. Vnde lib. de Incarnat. Verbi, & eius corp. aduentu vers. fin. eorum oracula falsitatis accusat.

7. Anastas. Episc. Nicen. qu. 23. in scripturam col. 2. futurorum, aut arcanorum nihil praesciunt daemones: sed solus Dominus, qui omnia nouit, priusquam fiant. Et confirmat testimonio illo Hic. 41. & col. penult. ex Cyrillo. Non est ergo daemonebus adscribenda cognitio. Nos autem eam Deo potius tribuimus tanquam eximiam. S. Max. centur. 4. c. 32. tom. 5. Biblioth. Cum igitur eorum, quae sunt, nullum omnino seipsum, aut aliud cognoscant, quidnam sit secundum substantiam: inusta de causa nihil extat, quod futura secundum naturam praecognoscant: praeter eum, qui est super omnia, Deus, qui, cum seipsum nouit, quid sit secundum substantiam: tum subsistenti praeuocit rationem eorum, quae facta sunt ab ipso ante quam fierent. Euseb. 1. praeparat. Euang. lex vltimis capitibus, & lib. 3. c. 16. primis exemplis, & gentium confessione falsa, & ambigua fuisse oracula demonum, qui nihil de futuris contingebat scire poterant, quod ipsum probat testimonio Plutarchi & Porphyrij, & oraculorum ambiguitate, & contrariis euentibus lib. 10. de Euangel. verit. cognitione ex Philosophia Gentil. fuit de curandis Graecorum affectionibus. & in lib. Reg. & Paralip. de Pythoussa Sauli mortem praenuntiant. Damasc. 2. de fide c. 3. circa med. de Angelis. Per diuinam gratiam futura enuntiant. c. 4. de med. futura quidem neque Angeli neque daemones sciunt: praedicunt tamen Angeli Deo illis reuelante, & praedicere praecipiente. Praedicunt, & daemones quandoque ea, quae longe futura sunt praescientes quandoque conicientes: unde & pleraque mentiuntur. c. 29. vers. med. in comprehensibili est diuina providentia, & cogitationes nostra & actus & futura illi soli (Deo) cognita, & lib. 3. c. 16. ex Athanas. term. adger. blasphem. in Spiritum Sanctum quoniam autem supra naturam est Spiritus Sanctus, & aliud praeter generabilem naturam, proprium enim diuinitatis est, ea quae retro, futuraque sunt conscribere.

8. Pro eadem sententia scribit semper Augustinus 9. de Ciuit. Dei c. 22. 4. de Trinit. c. 17. lib. de diuinat. demon. totis quinque capitibus, à quarto. 2. de Gencl. ad lit. c. 17. post. med. 13. cont. Faust. c. 14. 15. & 17. asserens daemones plura nobis & futuris à causis naturalibus prospicere, naturali nimirum, non absoluta certitudine, & coniectari: quare & saepe falli, cum non fallantur Angeli, qui Dei leges immutabiles, & voluntatis eius statuta immutabilia pro eius voluntate in Patria vident: & eius sententia liidorus 1. Sentent. seu de summo bono cap. 10. sub med. Angeli in verbo Dei cognoscunt omnia (nempe, quae ita antecius cognoscunt antequam in re fiant) subditque: quae apud homines adhuc futura sunt, Angeli iam reuelante Deo nuntiant. Anselm. dia. de calu diaboli cap. 1. sub init. ait. Non posse sciri, quod potest non esse: quod enim non esse potest, nequaquam, esse, potest certa ratione colligi: quia propter constare illam diabolum nullatenus potuisse praescire casum suum, quem necesse non erat futurum. Concluditurque post pauca: casum suum futurum ne in suspitionem quidem potuisse

potuisse Diabolo venire. Leo item M. Serm. 7. de nativitate. c. 3. demonum de futuris predicationes mendaces reputat. Denique sententia hæc de futuris contingentibus absolute talibus omnium (nemine dempto) Theologorum est, cum Magistro 2. d. 7. à cap. Et licet & cum S. Thom. 1. p. q. 57. a. 3. Controuersitarum item Medine de recta fide c. 3. c. 2. fol. 33. Arborci 4. Theoph. u. 27. Bellarm. tom. 1. lib. 4. de notis Eccles. c. 15. Bocij tom. 1. lib. 6. c. 2. idcirco conclusionem hanc ita certam, & dogmaticam puto: vt contradictoriam negatiuam non solum temerariam, & erroneam, sed prorsus hæreticam censeam, cum expressis Patrum omnium interpretatione, & intelligentia, testimoniis scripturæ adueretur. Quibus omnibus præiit Aristoteles lib. de prædicatione per somnium sub init. & med. docens: certæ prædicationis per somnium futurorum contingentium nullam sufficientem causam præter Deum immittentem reddi posse.

CERTAMEN II.

Eiusdem veritatis rationes, à posteriori.

1. Posteriori naturali discursu, & ratione probatur, imò demonstratur eadem veritas. Primo: quia damones à mundi fere exordio, vt Deos haberi, & coleri ab hominibus omni arte, & studio ambierunt: ergo si futura contingentia præficerent, prædicere possent: nunquam falso prænunderent, vt experimentis certis de euentibus aliter, quam ipsi prænunderant, non solum ex Patrum, sed, & suorum Idololatrarum historiis, & confessione comperitum est. Ergo damones non prædicunt, nec præficeri possunt futura. Prima consequentia sola probationem desiderat, quam sic prælo: quia falsa prænunderatio euidentis argumentum est (quod damones non ignorant) negandi diuinitatem falso prænunderanti: ergo ambiens omni arte damoni diuinitatis opinionem, & cultum per oracula necessitudo vitanda omni etiam arte erant oracula falsa, ex quibus cum Deum non esse demonstraretur, ac proinde, si præficeret, præficeret omni sua arte, & naturali industria, & facultate futura contingentia valeret, non, nisi vera, prædicere.

2. Probatur 2. ex eo quod ad opinionem, & cultum Deitatis alio ambiens Damones eo medio fundendi, cum per se è Tripode, & cortinis, tum per suos vates oracula de contingentibus futuris ambigua (vt mendaces non deprehenderentur) cum ita prædicere poterant, & cum aliter non poterant determinare (si forte casus prænunderationis concordaret, & quasi forte fortuna præficientia futurorum affirmationem, ac proinde opinionem Deitatis sibi iactarentur) fundebant: cum autem ex his quæ alteri, quam Deo, conuicte quærent, assequi diuinitatis opinionem non possent, dum id per hoc in primis medium assequi, adeo citius fraudulenter, & tandem sub fortuna alea conantur, Dei propriam esse futurorum contingentium præficientiam recognoscunt, & fatentur. Confirmatur hæc secunda ratio: quia ideo etiam æquo studio, & arte, vt Deos se hominibus damones mentirentur, miraculorum apparitionem Architectos, & Patratorese se ostendebant, quia eorum patratio, & architectura euidenter propria Dei supra naturam totam, eiusque dominium est, esseque ab illis cognoscebatur: ergo idem etiam de præficientia, & prænunderatione futurorum contingentium, cum hac ad idem assequendum vtebantur, cognoscebant: scilicet eam esse euidentem diuinitatis argumentum.

3. Dices: hæc solum probare damones, sine Angelos malos non habere præficientiam futurorum, secus autem de Angelis bonis, qui dubio procul plura, quam damones, cognoscunt: ac proinde nec probant præficientiam futurorum contingentium esse propriam Dei. Contra tamen: quia si futurorum contingentium præficientia posset naturaliter, & absque Dei gratuita, & supernaturali reuelatione tantum Angelis competere, id Cacodamones non ignoraret: ergo illam non affectaret, vt euidentis argumentum conuinceret opinionis affectatæ à se Deitatis. Contra secundo: quia in peccati sui penam Cacodamones naturali scientia præcipue omnium generis vniuersi obiectorum, præ-

uati non sunt: ergo, si naturale obiectum scientiæ naturæ Angelicæ, secundum se ac sine lapsu spectatæ, essent futura contingentia, etiam naturæ lapsæ Cacodamones obiectum forent, vt plurimum saltem, licet ob hominum bonum, & salutem aliqua ab eis ignorari Deus quandoque displiceret: sicut, & ob eundem finem aliqua naturaliter à bonis Angelis ignoranda cognosci facit. Confirmatur ex S. Tho. 1. p. q. 64. de malo a. 6. Magist. in 2. d. 7. circa medium vbi Sanctus Bonauent. p. 2. a. 1. q. 1. & reliqui Commentatores: Alex. 2. p. q. 113. tota, scilicet naturalem cognitionem integram demonibus relictam iuxta Dionysium de Diuinis nominibus c. 4. p. 4. vbi ait: nec mutatam bonum vniuersum, quod eu suum est: sed ipsi à toto bono, quod eis datum erat deflexerunt: dataque eis Angelica munera, nequaquam mutata esse diximus, sed sunt integræ, & nitidissima.

4. Præoccupatur hæc doctrina secunda casio: quod, scilicet, damones impediri possint à Deo, impedianturque à futurorum naturali cognitione: ac proinde solum contingentium futurorum naturalem, atque impedibilem absolute cognitionem à Damionibus eis oraculis affectatam esse diuinitatis argumentum: constat enim primo naturalem cognitionem nullatenus esse in Damionibus impediri. Secundo: quia omnibus Damionibus vniuersim impedire naturalem cognitionem circa aliqua, alienum à providentia Dei esse ait Dionysius c. 4. citato circa finem, sic factus: Nec enim providentia est naturam inserinere, & tollere: itaque, vt providentia vniuersumque naturæ conservaret, ea qua suis appetitionibus utuntur: gubernat: & vniuersum, & singulos accommodat: vniuersumque: quatenus eorum, quæ providentia reguntur, natura capiat, vniuersa providentia beneficia, quæ cuique pro capiti suo dantur. August. 7. de Ciuit. c. 30. Sic Deus administrat omnia, vt ipsa etiam propriis exercere, & agere motus sinat: 5. contra Iulianum: Neque Deus ita naturas creat, vt leges auferat, quæ dedit: motibus cuiusque naturæ. Tercio: quia ea impeditione opus non est: cum Deo imperante nihil Damones dicere de futuris contingentibus, quæ naturaliter noscent. Quarto: quia nature lumine nota certæ diuinitatis est, certa futurorum contingentium prænotio: mentita vero eorum ignoratio: ac nature lumine scire nequit, an eorum cognitio è Deo non impediente sit, atque ignoratio è non impediente: ergo inde non, vt vera, vel falsa, Deitas nature lumine dignoscitur. Et quidem si contingentium futurorum cognitio eo solum, quod contra naturæ suæ debitum impediatur Angelis desit, eorum scientia propria Dei maxime à scriptura non diceretur: vt contra pauculos asserentes cognitionem secretorum cordis Angelis connaturalis, à Deo tamen impeditam. Arguunt Doctores in 1. d. 7. & 8. & 1. p. q. 57. art. 4. ad censuras vsque: quia ea cognitio Dei propria in scriptura dicitur: non esse autem Dei propriam, si alteri connaturalis esset, & demum ex nulla actione naturali à Deo impeditibili creaturæ, & non impedita, eius Deitas arguitur.

5. Dices: medium oraculorum ad conciliandam sibi apud homines opinionem, & auctoritatem, & cultum Deitatis à Damionibus assumptum esse: non quia euidentis, ac certum medium reuera, & apud ipsos sit: sed ex falsa hominum opinione, quibus id damones suadere contendebant. Verum ex hac solutione alia tertia demonstratio deducitur: id enim quod omnium hominum generi apud nationes omnes concors iudicium, & sententia est, euidentis nature lumine, rationisque naturalis ductu ipso est: vt nuper, ac sæpius diximus: atque omnibus hominibus, atque apud omnes nationes fixum iudicium, firmæque, ac constans sententia est, prænunderationem futurorum contingentium signum, & notam certam Deitatis esse: ergo euidentis nature lumine diuinitatis argumentum est prænotio, & prænunderatio contingentium futurorum. Minorem dat nobis proxima solutio, euidentique illa ipso experimento est. Nulla enim natio, nullusque populus ab alio, quam ab eo, quem, vt Deum colebat, eiusque viribus ipsius spiritu afflatis de futuris contingentibus consuluit: nec super illis oracula, & prænunderationes recepit. Hinc vates omnes diuinatores, atque oracula eorum, & vaticinia diuinationes apud omnes gentes dictæ sunt, atque semper vocantur: quia, nimirum, à diuinitate demum ortum ducere, ac diuinum sonare, & redolere eiusmodi prædictiones omnium hominum sententia est.